

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. mevrouw O.C. Tellegen
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Plaats/datum:
Utrecht, 4 maart 2018

Kenmerk: 2019-174471/RdB

Onderwerp:
AO lumpsum 6 maart 2019

Geachte voorzitter, leden van de Tweede Kamercommissie voor OCW,

Lumpsumbekostiging past goed bij het Nederlandse onderwijssysteem en geeft invulling aan de vrijheid van inrichting van het onderwijs. Bij die vrijheid horen ook verantwoordelijkheden, zoals een sterke verantwoording. Voor het overleg over de lumpsum op 6 maart wil de PO-Raad u graag het volgende meegeven.

Lumpsumbekostiging doet het meeste recht aan twee belangrijke principes voor de bekostiging: de autonomie van onderwijsinstellingen en een stabiele bekostiging om beleid te kunnen maken voor de lange termijn. De alternatieven zijn onderzocht, maar die leveren geen betere resultaten op¹ en ook de Onderwijsraad beveelt aan om te blijven werken met lumpsumbekostiging².

De PO-Raad deelt tegelijkertijd het ongenoegen over transparantie en verantwoording als het gaat om de bestedingen in het primair onderwijs. Om de voordelen van lumpsum nog sterker te benutten, denkt de PO-Raad dat de volgende verbeteringen nodig zijn:

1) Afbouwen te hoge reserves

Uit analyse van de PO-Raad blijkt dat zo'n 17 procent van de schoolbesturen mogelijk te rijk is (en 13 procent te arm). Hiermee is een bedrag gemoeid van 185 miljoen euro, ofwel eenmalig 1,8% van de totale jaarlijkse inkomsten van het primair onderwijs. We onderzoeken hoe voorzichtigheid in het begroten bij zowel schoolbesturen als schoolleiders, intern toezicht en medezeggenschapsraden kan verminderen.

2) Benchmark overhead en vermogenspositie

De PO-Raad is in overleg met het ministerie van OCW en de VO-raad voor de ontwikkeling

¹ [Kamerbrief 'Alternatieven voor of naast de lumpsum'](#), mei 2016.

² Onderwijsraad, [Inzicht en verantwoording van onderwijsmiddelen](#), juli 2018.

van een benchmark overhead en vermogenspositie. Hiermee wil de sector beter inzicht geven in de besteding van onderwijsgeld. Zo kunnen we van elkaar leren – *benchlearning* – en het gesprek over de inzet van geld beter voeren.

3) Vereenvoudiging van en betere informatie over de bekostiging

De door ons ingezette vereenvoudiging van de bekostiging helpt bij het afbouwen van te hoge reserves. De huidige manier van bekostigen is ingewikkeld en niet transparant. Begroten is lastig, omdat schoolbesturen niet weten hoeveel geld er gedurende het schooljaar precies binnenkomt. We pleiten voor rust in de bekostiging en betere informatie over de ontwikkeling, zodat schoolbesturen hierop kunnen anticiperen.

4) Wees terughoudend met doelfinanciering

We vragen u terughoudend te zijn met het inzetten van doelfinanciering. Het lukt vaak niet om algemene afspraken te maken voor alle scholen en besturen vanwege te grote lokale verschillen, concludeerde de Onderwijsraad³. Zet doelfinanciering daarom beperkt en gericht in, en alleen als de doelen helder zijn én als het duidelijk is voor schoolbesturen hoe zij zich moeten verantwoorden over de behaalde doelen.

Hackathon: rijkere verantwoording door slim combineren!

Over de bestedingen van scholen is veel informatie beschikbaar. De 226 financiële indicatoren waarmee schoolbesturen zich verantwoorden, is hiervan maar één voorbeeld. Toch merken we dat er behoefte is aan meer en rijkere informatie om inzicht te krijgen in de kwaliteit van de sector. De PO-Raad organiseert daarom voor de zomer een hackathon om vragen over lumpsum, uitgaven en verantwoording te beantwoorden. Op basis van open data van de PO-Raad en andere instanties willen we beter inzicht geven in de sector. We attenderen u via deze weg alvast op deze hackathon en u krijgt binnenkort een uitnodiging om vragen te stellen en aanwezig te zijn.

Verhouding ambities en bekostiging

De bekostiging in het primair onderwijs loopt uit de pas met de verwachtingen en eisen vanuit samenleving, politiek en het onderwijsveld zelf⁴. Het onderzoek naar de toereikendheid en de doelmatigheid van de bekostiging door het ministerie van OCW moet hier meer inzicht in geven. Bij een discussie over de lumpsum is het belangrijk de ambities in verhouding tot de bekostiging mee te wegen.

Tot slot

Het Nederlandse onderwijs heeft veel sterke kanten, maar is niet zo goed als we zouden willen. We zijn ervan overtuigd dat een toereikende en eenvoudigere bekostiging, de afbouw van te hoge reserves en een goede verantwoording gaan helpen om de volgende kwaliteitsstap te maken.

Met vriendelijke groet,

Rinda den Besten
Voorzitter PO-Raad

Anko van Hoepen
Vicevoorzitter PO-Raad

³ Onderwijsraad, [Inzicht en verantwoording van onderwijsmiddelen](#), juli 2018.

⁴ [Algemene Rekenkamer \(2013\)](#), [Berenschot \(2017\)](#), [OECD \(Education at a Glance, 2017\)](#) en [SEO \(2017\)](#).